

La dimensió Social de la Persona

Codi: 102579
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Joel Feliu Samuel Lajeunesse
Correu electrònic: Joel.Feliu@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Aquelles persones que desitgin rebre els enunciats dels examens en castellà ho hauran de sol·licitar a la coordinació de l'assignatura abans de la setmana 4

Equip docent

Miquel Domènech Argemí
Lupicinio Iñiguez Rueda
Félix Vázquez Sixto
Leonor Maria Cantera Espinosa

Prerequisits

L'assignatura no requereix coneixements d'altres assignatures prèviament, però en canvi és convenient haver-la cursat per a seguir moltes de les assignatures que us trobareu al llarg de la carrera, sobretot per aquelles que pertanyen a l'àrea social. Juntament amb *Influència Social i Grups*, de segon, configura una base per tal de seguir la resta d'assignatures del pla d'estudis de Psicologia de la UAB, el qual té un important component social. Us serveix també com a base per a cursar les assignatures de tercer *Psicologia de les Organitzacions* i *Psicologia Social del Món Contemporani*. El conjunt d'aquestes quatre assignatures és la base que us prepara directament per a cursar les Mencions en Anàlisi i Intervenció Psicosocial i de Psicologia del Treball i de les Organitzacions, però també us permet obtenir els coneixements necessaris de la dimensió social que trobareu en totes les mencions de psicologia.

Objectius

Aquesta assignatura ofereix una aproximació a la naturalesa social, relacional, cultural i històrica dels processos psicològics de la persona, introdueix la importància dels processos socials en la comprensió i explicació del comportament de les persones i proporciona els conceptes que permeten l'acostament a l'anàlisi de la vida quotidiana des d'una perspectiva psicosocial.

Específicament es concreta en:

- Aproximar-se a la disciplina coneguda com a Psicologia Social
- Comprendre que els fenòmens psicològics no són fenòmens privats, és a dir individuals que provenen de l'interior de les persones, sinó que són fenòmens que tenen lloc en la relació entre les persones.
- Adquirir una sensibilitat crítica envers la psicologia, els seus estudis, teories i mètodes.

Contextualització

La dimensió social de la persona és una assignatura de formació bàsica que pertany a la matèria *Psicologia* i que serveix com a base i punt de partida a l'estudi psicossocial del comportament humà. En les situacions que els psicòlegs i les psicòlogues analitzen i sobre les que intervenen es donen processos psicossocials molt rics i variats. Aquesta assignatura ofereix els instruments conceptuals que permeten comprendre la dimensió social d'alguns dels processos bàsics que conformen les situacions de la nostra vida quotidiana.

L'enfocament d'aquesta assignatura sovint no segueix la lògica del sentit comú i així és el que pot fer-la difícil en un moment donat. Per això recomanem als qui la curseu tenir una actitud oberta a la reflexió i al qüestionament d'allò que pensem que és ben evident. Aquesta assignatura intenta ensenyar-vos a abordar la realitat quotidiana des d'una perspectiva integrada, és a dir, es posa un especial èmfasi a destacar la naturalesa social dels fenòmens psicològics. O dit d'una altra manera a explicar la realitat partint de la base que els processos psicològics són indissociables dels processos socials.

Quan s'inicia l'estudi d'una disciplina científica com la psicologia és freqüent de treballar amb el pressupòsit següent: la disciplina s'ocupa de processos que tenen a veure essencialment amb l'individu i la seva psique. Doncs bé, la psicologia social és una disciplina que trenca una assumpció semblant. Hi ha una multitud de definicions sobre el seu objecte d'anàlisi. Algunes d'aquestes definicions emfasitzen la necessitat de buscar les causes del comportament i del pensament dels individus en situacions socials concretes, d'altres plantegen que la disciplina és la ciència del conflicte entre l'individu i la societat, i també n'hi ha que postulen que l'objecte de la psicologia social està en els fenòmens relacionats amb la ideologia i la comunicació.

Això no obstant, sigui quina sigui la definició de què partim, en totes aquestes hi ha una preocupació comuna: mostrar les determinacions socials i culturals que tenen els fenòmens psicològics. Així, la psicologia social apareix com la matèria que estudia com els processos psicològics i les accions, relacions, interaccions, etc., de la nostra vida quotidiana s'han de concebre i analitzar dins els marcs socials i culturals en els quals sempre es donen. És a dir, la psicologia social es constitueix com un corpus de saber científic que proporciona una dimensió sociocultural a tots aquests fenòmens que considerem habitualment únicament individuals i intrapsíquics.

Camps professionals en què es projecta

Els àmbits d'aplicació de la Psicologia Social són molts i molt amplis perquè el punt de vista que ofereix és aplicable a qualsevol situació d'interacció entre persones i entre grups. La Psicologia Social us permet entrar en camps professionals tan diversos com els estudis de mercat, la publicitat, la gestió de recursos humans, la selecció de personal, la formació, la dinàmica de grups, el treball en equips, la gestió de grups de persones, la intervenció comunitària, la intervenció en problemes socials com la violència juvenil, la violència domèstica i els fenòmens de discriminació social; el paper de les minories en els processos educatius, l'avaluació de projectes, la millora de la qualitat de vida, la mediació i resolució de conflictes i les estratègies i tàctiques de negociació en àmbits educatius, jurídics, familiars i de relacions laborals; la intervenció en mitjans de comunicació social - radio, televisió, Internet, etc.-

També té sortides laborals en recerca sobre processos psicossocials bàsics així com en els diferents àmbits de recerca psicossociològica. Juntament amb altres camps de la psicologia és la base teòrica de subdisciplines com la Psicologia de les Organitzacions, la Psicologia Jurídica, la Psicologia de la Comunicació, la Psicologia Política, la Psicologia Ambiental i la Psicologia Cultural. És un complement necessari per a especialitzar-se en camps com la Psicologia Clínica, la Psicologia de la Salut, la Psicologia de l'Esport, la Psicologia del Desenvolupament o la Psicologia de l'Educació.

Competències

- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Escoltar activament per poder obtenir i sintetitzar la informació pertinent i comprendre el contingut.
- Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar conceptes i identificar processos psicosocials en l'anàlisi dels elements que faciliten i obstaculitzen la comunicació social.
2. Elaborar preguntes i respostes sobre conceptes i processos psicosocials explicats a classe.
3. Esquematzar, a través de l'escriptura, textos clàssics de psicologia social.
4. Exposar públicament les anàlisis i els resultats de recerques psicosocials treballades prèviament a classe.
5. Identificar alguns conceptes i processos psicosocials que mostren la dimensió social del comportament individual de la persona.
6. Il·lustrar conceptes i processos psicosocials mitjançant exemples de la vida quotidiana.
7. Indicar alguns conceptes i processos psicosocials que permeten comprendre i explicar la interacció social entre les persones.
8. Inferir conceptes i processos psicosocials a partir d'experiències clàssiques de la psicologia social.
9. Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
10. Reordenar material audiovisual d'experiments clàssics de la psicologia social.
11. Treballar en equip.

Continguts

0) Què és la Psicologia Social? Conceptes bàsics. Corrents principals.

1) Actituds i comportament. Definició. Medició. Relació actitud-conducta. Funcions de les actituds. Formació. Canvi d'actituds. Teoria de la comunicació persuasiva. Teoria de la dissonància cognitiva.

2) Comunicació i Llenguatge. Societat de la comunicació. Definicions i problemes de comunicació. Comunicació verbal i no verbal. Concepcions realistes, representacionistes y construccionistes del llenguatge. El llenguatge i el discurs com a constructors de realitats. Discurs i pràctiques socials.

3) Percepció. New Look in Perception. Incidència dels factors culturals i socials en la percepció. Incidència dels processos de categorització. Formació d'impressions.

4) Emocions. Teories i models en l'estudi de les emocions. La construcció social de les emocions. Historicitat, relativisme cultural i escenaris emocionals. Emocions i control social.

5) Agressió. Teories explicatives: etologia, teoria frustració-agressió, aprenentatge per reforç, aprenentatge vicari, normes socials, visió sociohistòrica en la definició i estudi de l'agressió.

6) Comportament pro-social. Teories explicatives: sociobiologia, intercanvi social, normes, aprenentatge vicari. Factors que mediatitzen el comportament pro-social.

7) Atracció interpersonal. Teories explicatives: intercanvi social i reforç, normes i aspectes sociohistòrics. Factors socials que mediatitzen l'atracció interpersonal. Relacions de gènere en un món patriarcal.

8) Identitat: Identitat social i identitat personal. Goffman i la gestió d'impressions. La identitat en l'Interaccionisme Simbòlic. Estatus. Rols. Categorització Social. Efectes de la construcció d'identitats: prejudici i discriminació. Identitats de gènere. Aspectes sociohistòrics de la identitat.

9) Memòria. Antecedents: Frederic C. Bartlett i Maurice Halbwachs. La memòria com a construcció social: present, discurs i versions múltiples. El "món material" i les commemoracions.

Metodologia

L'assignatura s'imparteix en tres tipologies de grup: macro-grup o grup gran, grups d'aula i grups de seminari. Les classes en grups grans són classes magistrals mentre que en grups d'aula i de seminari es tracta de classes pràctiques on predominarà el treball en grup.

Les classes en grups grans es faran en sessions d'una hora i mitja dues vegades a la setmana durant 13 setmanes (39 hores en total).

Les classes en grups d'aula es faran en sessions de dues hores, una vegada a la setmana durant 2 setmanes (4 hores en total).

Les classes en grups de seminari es faran en sessions de dues hores, una vegada a la setmana durant 5 setmanes (10 hores en total).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals en grup gran	39	1,56	1, 5, 7, 8
Classes pràctiques en grup d'aula	4	0,16	2, 3, 6, 8
Classes pràctiques en grups de seminari	10	0,4	2, 4, 6, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Seguiment i tutorització de lectures de textos, exposicions orals i informe final de pràctiques	9	0,36	2, 3, 6
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació	7	0,28	3, 10
Elaboració de treballs en grup	7,5	0,3	9, 11
Estudi	30	1,2	1, 5, 7, 8
Lectura de textos	37,5	1,5	2, 3, 6
Preparació de lectures avaluables	3	0,12	2, 3, 6

Avaluació

Evidències d'aprenentatge i pes en la qualificació final:

Per tal de superar aquesta assignatura cal demostrar l'adquisició de les competències a través de la presentació de 3 evidències d'aprenentatge obligatòries:

Evidència 1 (25%):

Activitat única: Prova individual tipus test a partir de la lectura d'un llibre clàssic o d'un article de psicologia social: 25%

Evidència 2 (35%):

Activitat A: Exposició oral grupal a les classes en grup de seminari dels progressos de l'activitat pràctica =17.5%

Activitat B: Informe final grupal de l'activitat practica = 17.5%

Evidència 3 (40%):

Activitat única: Examen individual tipus test sobre els continguts exposats a les classes magistrals i les lectures obligatòries: 40%

L'evidència 2 (pràctiques) està formada per dues activitats i la nota global de l'evidència s'obté fent la mitjana de les dues notes, sense que hi hagi cap nota mínima com a requisit en cada una de les activitats que la componen. Això us permet compensar una possible mala nota de la primera activitat amb la segona activitat, per aquesta raó aquesta evidència queda exclosa de la possible recuperació al final del semestre.

Evidència 4 (optativa)

Hi ha la possibilitat de fer una evidència individual per pujar nota (1 punt addicional a la nota final). Aquesta evidència serà optativa i estarà lligada a les pràctiques de l'assignatura, i consistirà en elaborar un producte informatiu en format infografia, de divulgació científica del treball realitzat. La nota obtinguda en aquesta evidència només s'aplicarà en el cas de tenir una nota igual o superior a 5 una vegada obtinguda la nota final de totes les evidències obligatòries. , i a més, sempre i quan aquesta evidència 4 obtingui una nota mínima de 5 (aprovat). Això vol dir que tots els treballs que tinguin una nota inferior a 5 no podran sumar cap punt addicional.

Les tres primeres evidències (1, 2 i 3) són obligatòries i cal presentar-les en la setmana corresponent. La no presentació o el lliurament amb retard injustificat de qualsevol de les evidències implica suspendre l'assignatura sense possibilitat de recuperació.

Cal obtenir una nota mínima de 4 en l'evidència 3 (examen final) per a poder superar l'assignatura.

Es considerarà superada l'assignatura si la persona obté una nota mitjana final igual o superior a 5.

Es considerarà "No avaluable" aquell estudiant que presenti activitats d'avaluació que sumades no arribin al 40% del pes de l'avaluació.

SOBRE LA RECUPERACIÓ

És obligatori lliurar totes les evidències per superar l'assignatura. Si no es lliuren totes les evidències, encara que la suma aritmètica de les evidències lliurades sigui superior a 5, la nota final tindrà un topall de 4,9 i, per tant, l'assignatura quedarà suspesa i sense possibilitat de recuperació.

Si s'han lliurat totes les evidències i s'ha obtingut una nota mitjana final inferior a 5, o bé s'ha obtingut una mitjana igual o superior a 5 però en l'evidència 3 s'ha obtingut una nota inferior a 4, es podran recuperar les evidències 1 i/o 3 (la prova de lecturai l'examen final), per tal d'assolir una mitjana igual o superior a 5 i/o obtenir una nota igual o superior a 4 en l'evidència 3.

Per considerar l'assignatura superada en la recuperació, s'aplicarà el mateix que durant l'avaluació continuada, substituint les notes de la/es evidència/es recuperada/es. En cas de no assolir els requisits establerts la nota màxima a consignar en l'expedient acadèmic serà de 4.9 punts.

SOBRE L'ASSISTÈNCIA A CLASSE:

La competència de treball en equip (T06) serà avaluada en les pràctiques durant el treball en grups a l'aula. Part de la nota que obtindreu tant en l'exposició oral (activitat A de l'evidència 2) com en l'informe final (activitat B de l'evidència 2) serà resultat del vostre treball en equip. Per això, tot l'equip obtindrà la mateixa

nota independentment de la contribució personal de cadascú, és per tant responsabilitat de tot l'equipvetllar per la contribució de cadascun dels seus membres.

Per aquesta raó l'assistència a les classes de pràctiques, tant d'aula com de seminari, és obligatòria, caldrà justificar qualsevol absència documentalment i no es podran tenir més de dues absències justificades (2 de 7 és el 30%). Per descomptat, no hi poden haver absències injustificades. Tenir més de dues absències justificades o una o més absències injustificades implica suspendre l'evidència 2 i per tant l'assignatura.

L'assistència a classe es realitza mitjançant control de firmes. La falsificació de la firma d'un company o companya absent comportarà que aquesta persona suspengui l'assignatura i l'eventual aplicació de mesures disciplinàries per part de la facultat.

SOBRE EL PLAGI O LA CÒPIA:

El plagi o la còpia en qualsevol evidència implica obtenir un 0 d'aquella evidència i per tant suspendre l'assignatura sense possibilitat de reavaluació. Per tal d'evitar el plagi podeu consultar la guia següent : <http://blogs.uab.cat/suportcampus/files/2018/03/Alumnat.-Citar-per-a-Evitar-el-Plagi.pdf>

QUADRE RESUM:

Número d'evidència	Denominació	Pes	Format	Autoria	Via
Ev1	Prova lectura	25%	escrit	individual	presencial (setmana 9)
Ev2a	Exposició oral pràctiques	17.5%	oral	col·lectiva	presencial (setmana 11)
Ev2b	Informe final pràctiques	17.5%	escrit	col·lectiva	virtual (setmana 15)
Ev3	Examen	40%	escrit	individual	presencial (setmana 18)
Ev4	Infografia (opcional)		escrit	individual	(a determinar)

Per a qualsevol dubte, si us plau, consulteu el document amb les pautes d'avaluació publicat al web de la facultat és: http://www.uab.cat/doc/DOC_avaluaciointitulacions1819

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Prova lectura	25%	1	0,04	2, 3, 6
2.A. Exposició Oral a Pràctiques	17.5%	0	0	4, 9, 11
2.B. Informe activitat pràctica	17.5%	0	0	2, 6, 8, 9, 10, 11
3. Examen	40%	2	0,08	1, 5, 7

Bibliografia

BÀSICA:

Ibáñez, Tomás (Coord.) (2003) *Introducció a la Psicologia social*. Barcelona: UOC.

COMPLEMENTÀRIA:

Alvaro, José Luis y Garrido, Alicia (2003) *Psicología Social: Perspectivas psicológicas y sociológicas*. Madrid: McGraw Hill.

- Asch, Solomon (1952). *Psicología Social*. Buenos Aires: Eudeba.
- Bierhoff, Hans.W. y Klein, Renate. (1988). Conducta prosocial. En Miles Hewstone, William Stroebe, Jean Pierre.Codol y G.M.Stephenson (Dir.). *Introducción a la Psicología Social*. Barcelona: Ariel, 1990.
- Billig, Michael (2006). *Nacionalisme Banal*. València: Afers/Universitat de València.
- Blanch, Josep Maria (1982). *Psicologías Sociales. Aproximación histórica*. Barcelona: Hora.
- Botella, Mercè (1996). La interacció social. En T. Ibáñez (Coord.) (2003) *Introducción a la Psicología social*. Barcelona: UOC.
- Bruner, Jerome. (1990). *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1991.
- Burr, Viviane. (1995). *Introducción al construccionismo social*. Barcelona: UOC/Proa, 1996.
- Cherry, Frances (1995) *The 'stubborn particulars' of social psychology*. London: Routledge, pp. 16-29.
- Collier, Gary, Minton, Henry .L. i Reynolds, Graham. (1991). *Escenarios y tendencias de la Psicología Social*. Madrid: Tecnos, 1996.
- Darley, John. M. y Batson, C. Daniel (1973). De Jerusalem a Jericó: un estudi de les variables situacionals i disposicionals en el comportament d'ajuda. [Document electrònic consultat el maig de 2011 a http://materials.cv.uoc.edu/continguts/UW08_10500_00576/index.html]
- Deutsch, Morton. i Krauss, Robert M. (1970). *Teorías en psicología social*. Buenos Aires: Paidós.
- Dumont, Louis (1983). *Ensayos sobre el individualismo*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Elejabarrieta, Francisco Javier; Íñiguez, Lupicinio (1984). *Construcción de escalas de actitud*. Documentos de Psicología Social. Serie Monografías. Universidad Autónoma de Barcelona.
- Fernández Villanueva, Concepción (Ed.) (1998) *Jóvenes violentos. Causas psicosociales de la violencia en grupo*. Barcelona: Icaria.
- Fernandez Villanueva, Concepción (2003) *Psicologías Sociales en el umbral del SXXI*. Madrid. Ed. Fundamentos
- Gergen, Kenneth (1992). *El yo saturado*. Barcelona: Paidós.
- Gergen, Kenneth (1994). *Realidades y relaciones. Aproximaciones a la construcción social*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Goffman, Erving (1959). *La presentación de la persona en la vida cotidiana*. Buenos Aires: Amorrortu, 1997.
- Goffman, Erving (1963). *Estigma. La identidad deteriorada*. Buenos Aires: Amorrortu, 1998.
- Gil, Adriana. i Vitores, Anna. (2009). *Comunicació i discurs*. Barcelona: UOC.
- Hewstone, Miles i al. (Dir.) (1990). *Introducción a la Psicología Social. Una perspectiva europea*. Barcelona: Ariel.
- Ibáñez, Tomás (1988). *Aproximaciones a la Psicología Social*. Barcelona. Sendai.
- Martin-Baró, Ignacio (1983). *Acción e ideología. Psicología Social desde Centroamérica*. El Salvador: UCA Editores.
- Martin-Baró, Ignacio (1989). *Sistema, grupo y poder. Psicología Social desde Centroamérica(II)*. El Salvador: UCA Editores.

- Martín-Baró, Ignacio (1983). *Violencia y agresión social*. En I. Martín-Baró: *Acción e ideología. Psicología Social desde Centroamérica*. San Salvador: UCA, 1996.
- Mead, George Herbert (1934). *Espíritu, persona y sociedad*. Ciutat de Mèxic: Paidós, 1990.
- Morales, José Francisco. (coord) (1999). *Psicología Social*. Madrid: McGraw-Hill, 2ªed.
- Moscovici, Serge. (Ed.) (1986). *Psicología Social*, Barcelona: Paidós, (2 vols.).
- Muñoz, Juan. (1990). El papel de las normas en la definición de agresión. *Boletín de Psicología*, 26, 33-51.
- Myers, David G. (2004). *Psicología Social*. México: McGraw Hill.
- Myers, David G. (2008). *Exploraciones de la psicología social*. Madrid: McGraw Hill.
- Torregrosa, José Ramón i Crespo, Eduardo. (eds.) (1984). *Estudios básicos de psicología social*. Barcelona: Hora.
- Vázquez, Félix. (2001). *La memoria como acción social. Relaciones, significados e imaginario*. Barcelona: Paidós.
- Vázquez, Félix i Muñoz, Juan. (2003). La memoria social como construcción colectiva. Compartiendo y engendrando significados y acciones. En F. Vázquez (Ed.). *Psicología del comportamiento colectivo*. Barcelona UOC, pàgs. 189-258.
- Yela, Carlos. (2000). *El amor desde la psicología social. Ni tan libres ni tan racionales*. Madrid: Pirámide